Nr 523

av herrar Fälldin och Helén
om ökat bidrag till icke lönsamma busslinjer på landsbygden.

I statsverkspropositionens bilaga 8 (kommunikationsdepartementet) har under "Ersättning till trafikföretag för drift av icke lönsamma busslinjer" upptagits förslag om ett reservationsanslag om 14,55 mkr. för budgetåret 1972/73. För innevarande budgetår har för samma ändamål anvisats 12,10 mkr., och förslaget avser alltså en höjning med 2,45 mkr.

Anslaget avser statsbidrag till icke lönsamma busslinjer på landsbygden. Det har utgått efter i huvudsak oförändrade principer sedan budgetåret 1964/65, då anslagsbeloppet uppgick till 6,10 mkr. Under tiden har emellertid allt fler busslinjer blivit olönsamma samtidigt som resultatet ytterligare försämrats för de linjer som redan tidigare understötts med hjälp av bidraget. Klyftan mellan de av trafikföretagen redovisade underskotten och de utbetalade statsbidragen har därför ökat kraftigt, vilket i sin tur haft till följd att takten i turindragningar och linjenedläggningar ökat liksom också anspråken på kommunala medel till stöd för trafikförsörjningen.

Denna för stora landsbygdsområden starkt oroande utveckling har uppmärksammats på många håll och föranlett propåer och insatser av olika slag. Så har t. ex. den i bidragsfrågorna handläggande myndigheten, tidigare statens biltrafiknämnd numera transportnämnden, nästan regelbundet återkommit med förslag om generösare bidragsbestämmelser och höjda anslagsbelopp. Visst gehör för detta fick man också inför budgetåret 1968/69, då förutvarande bidragsgränsen höjdes från 2 kr. till 2:50 kr./vagnmil bidragsgrundande trafikarbete. Statens biltrafiknämnd hade föreslagit 3 kr., men i stället tillsattes en särskild utredning, bussbidragsutredningen, som fick i uppdrag att skyndsamt utreda formerna för bidragsgivningen.

Det är nu snart fyra år sedan dess, och det inledningsvis nämnda anslagsförslaget avser *femte* budgetåret efter det under vilket de ovannämnda frågorna behandlades av riksdagen. Ännu för detta femte budgetår, alltså budgetåret 1972/73, synes ingen förbättring i fråga om bidragsreglerna vara att vänta.

Oron för den framtida transportförsörjningen är stor på landsbygden. Detta har också kommit till uttryck i riksdagen, som 1968 underströk vikten av att den av departementschefen då aviserade utredningen angående formerna för bidragsgivningen skulle bedrivas skyndsamt "samt att av dess arbete föranledda förslag om möjligt läggs fram redan till nästa (1969) års riksdag". 1971 års riksdag förnyade kravet på ett nytt bussbidragssystem. I årets statsverksproposition meddelar departementschefen att han avser att förelägga höstriksdagen förslag till ändrat

bussbidragssystem, som dock tills vidare skulle ges provisorisk karaktär.

Eftersom systemets verkan på ett avgörande sätt sammanhänger med storleken av det anslag som ställs till förfogande för ändamålet, finner vi det angeläget att riksdagen redan nu uttalar sin beredvillighet att kraftigt förbättra det statliga stödet för landsbygdens transportförsörjning.

Vi är införstådda med att bidragssystemet behöver modifieras, men vi är samtidigt djupt oroade för att ytterligare tidsutdräkt med sakens genomförande kan leda till allvarlig och bestående urholkning av nuvarande trafikförsörjningsstandard. Busstrafiken står under de närmaste åren inför väsentliga kostnadsökningar, som svårligen kan bemästras utan förstärkt samhällsstöd.

Departementschefen synes anse att det ändrade bidragssystemet skall tillämpas inom ramen för de i statsverkspropositionen föreslagna medlen på 14 550 000 kr. Det innebär att målsättningen för bidraget inte kan vidgas. Detta är enligt vår mening i hög grad otillfredsställande. I avvaktan på resultatet av den pågående regionala trafikplaneringen måste åtgärder som förhindrar fortsatt försämring av trafikservicen vidtas. En upprustning av denna service måste eftersträvas. Nedläggning av linjer som fyller en uppgift i trafikförsörjningen skall inte behöva förekomma. Det är angeläget att överförande av kostnader på kommunerna undviks. Medel som krävs – utöver det i årets statsverksproposition föreslagna för förverkligandet av denna målsättning bör anvisas på tilläggsstat för budgetåret 1972/73. Det nya systemet bör alltså tillämpas så att bidraget utgår för trafiken fr. o. m. kalenderåret 1972.

Med hänvisning till det anförda hemställes

att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna att bussbidragsgivningen väsentligt måste ökas genom den aviserade propositionen i syfte att trygga en tillfredsställande trafikförsörjning på landsbygden och att de nya bidragsreglerna utformas så, att de gäller från och med kalenderåret 1972.

Stockholm den 25 januari 1972

THORBJÖRN FÄLLDIN (c) GUNNAR HELÉN (fp)